

Jaarverslag 2023

Museum Het Petershuis

Inleiding

Museum Het Petershuis vervult een functie als conservator van Genneps verleden en van de regio. Daarnaast is het museum een podium voor hedendaagse kunstenaars. Het opslaan en vervolgens zichtbaar maken van de rijke historie is een van de pijlers van het museum.

In de gewelvenkelder van het museum is een permanente expositie ingericht die de schijnwerper richt op het verleden van Gennep als keramiekstad. Keramische werken uit het verleden worden hier verbonden met hedendaags werk van keramische kunstenaars uit Gennep en omgeving. Daarnaast is er ruimte voor kunst keramische kunstenaars uit de provincie Limburg.

Op de tweede verdieping is een permanente expositie te zien van het verleden van de NBDS, de spoorlijn waaraan Gennep ooit lag als onderdeel van het Duits lijntje.

In de vitrines op de begane grond en de eerste verdieping is permanent een deel van de bodemvondsten zichtbaar die in en rond Gennep plaatsvonden. Zij voeren de toeschouwer langs de oeroude geschiedenis vanaf de eerste nederzettingen langs Maas en Niers in deze streken, via de Romeinse tijd naar Middeleeuwen, 80-jarige oorlog naar het recente verleden van Gennep en omgeving.

Herinrichting

In het afgelopen jaar is de herinrichting van de hierboven beschreven verdiepingen gerealiseerd. Het klinkt zo simpel in een zinnetje. Achter dat ene zinnetje schuilt echter een enorme klus die vooral is geklaard door een grote groep vrijwilligers.

Het fysieke herinrichten, dus het beplakken van de expositiekasten, wanden, opnieuw indelen van lades en kasten, het afstoffen en herplaatsen van de objecten dat alles is in circa acht weken gebeurd. Na de grote zomerexpositie rondom het werk van Peter Roovers ging het museum daarom acht weken dicht.

Wat velen zich wellicht niet realiseren is dat voorafgaand aan het daadwerkelijke herinrichten al bergen werk zijn verzet. Er moesten nieuwe stickers komen, verhalen worden geschreven of herschreven, presentatieborden aangepast, foto's gescand en gedrukt worden, kortom: een enorme klus.

Het bestuur is trots, maar vooral enorm dankbaar voor wat alle mensen die bij de herinrichting waren betrokken tot stand hebben gebracht. Zonder hun niet aflatende inzet had het museum dit nooit bereikt. Het resultaat mag er dan ook zijn: een nieuwe frisse presentatie die gasten uitnodigt actief dan wel interactief een duik te nemen in Genneps rijke verleden. Op 5 november ging het vernieuwde museum weer open voor publiek.

Archeoroute

Nog zo'n grote klus was de realisering van de Archeoroute Limburg, althans de aansluiting van Gennep op deze provinciale digitale route langs historische en markante plaatsen in het Limburgse landschap en dus nu ook in het Gennepse landschap. Op 29 augustus trapte burgemeester Hans Teunissen met een aantal vrijwilligers van het Petershuis letterlijk en figuurlijk af. Samen fietsten zij een deel van deze route in onze regio.

De archeoroute in de gemeente Gennep is een fietstocht van 33 kilometer langs tien archeologische speerpunten. Je fiets de route aan de hand van een app die je op je smartphone kunt downloaden. In de app vind je filmpjes die je het verhaal vertellen over het archeologische speerpunt waar je op dat moment bent. Teun Theunissen, André Vermeulen en Pierre Hendriks zorgden ervoor dat de verhalen uit de nevelen van de geschiedenis nieuw leven zijn ingeblazen. Vanuit het museum heeft Andries Knevel hiervoor veel werk verzet.

Je kunt de route beginnen op iedere plek die je wilt maar het officiële startpunt is museum Het Petershuis. De route voert in en rondom Gennep langs nu verdwenen circumvallatielinies, grachten en bruggen; al dan niet verdwenen of deels nog bestaande versterkte adellijke huizen; nog bestaande boerderijen; onder de grond verdwenen maasarmen en industrieel erfgoed.

Gennep was met zijn archeologische locaties al onderdeel van de Archeoroute Limburg. Dankzij de inspanningen van de verhalenvertellers en het Museum het Petershuis is Gennep nu ook echt met een fietsroute met de Limburgse archeoroute verbonden.

Tentoonstellingen

Uiteraard vonden in het verslagjaar weer diverse wisselexposities plaats.

Anna Hoogenbosch opende de reeks, feitelijk begon haar expositie op 17 december 2022 maar ze sloot haar expositie in het verslagjaar af op 5 februari.

Mieke Koenen toonde onder het motto 'Wie is er bang voor dit naakt?' haar kijk op vrouwen in onze tijd.

Marjan van Herpen kon eindelijk haar werk 'Barokke parels' tonen. Haar fotografie is geïnspireerd op het werk van schilders uit de Gouden eeuw als Rembrandt en Vermeer. Eindelijk omdat vanwege de coronapandemie haar expositie diverse malen moest worden uitgesteld dan wel gesloten.

Wilma Bertrams en Karel Roelofs combineerden hun werk in schilderijen en beelden tot één expositie.

Peter Roovers

Vanaf 8 juli was het de beurt aan een grote overzichtsexpositie rondom leven en werk van de Heijense beeldhouwer Peter Roovers. Deze expositie liep tot 10 september en mocht zich verheugen in een enorme belangstelling.

In nauwe samenwerking met Ysbrandt Roovers en Leo Ewals, de biograaf van Roovers werd een expositie ingericht die in menig groter museum dan het Gennepe niet had misstaan. We zijn dan ook erg trots dan, ook nu weer dankzij de inzet van onze vrijwilligers, deze ambitieuze expositie gerealiseerd kon worden.

Tegelijkertijd met deze expositie vond een aantal flankerende activiteiten plaats. Zo konden bezoekers op 22 juli en 19 augustus het atelier van de beeldhouwer op kasteel Heijen bezoeken. Een mogelijkheid waar in groten getale gebruik van is gemaakt.

Op 13 juli gaf biograaf Leo Ewals in de Kenniskeuken een lezing over Peter Roovers. Op 30 augustus gaven de auteurs Paul Klinkenberge en Paul Thissen van het boek 'Bezetting, bevrijding, geplunderd' een lezing over de gebeurtenissen na de bevrijding van Gennepe in februari 1945. De focus lag in deze lezing op de plunderingen die de bevrijders pleegden in Gennepe en omgeving en dus ook op kasteel Heijen. Ook wat betreft deze flankerende activiteiten mag het museum trots zijn. De belangstelling was zo groot dat voor de laatste lezing in 2024 een herhaling gepland is.

Na de herinrichting

Zoals reeds vermeld sloot het museum na deze succesvolle expositie de deuren van wege de herinrichting.

Vanaf 5 november was in het hernieuwde museum het werk van Christa Schumacher te zien. Op 16 november opende de expositie '150 jaar NBDS'. Op het moment van het schrijven van dit jaarverslag loopt deze expositie nog tot 11 februari 2024. Op basis van het aantal bezoekers in de eerste elf dagen (314) mogen we echter nu al stellen dat deze expositie eveneens een groot aantal bezoekers gaat trekken.

Op de tweede verdieping van het museum is een permanente expositie rondom het "Duits lijntje" te zien. Nu echter is het hele museum ingericht rondom de geschiedenis van het korte maar indrukwekkende spoorverleden van Gennepe.

Wat gebeurde er nog meer?

In maart bestonden de Stichting Vrienden van Museum Het Petershuis 30 jaar. Dat ging niet gepaard met een groots festijn. Wel is er in het publieke domein aandacht aan besteed met de publicatie van een interview met Marian Leideritz. Zij is secretaris van deze stichting en er vanaf het begin bij betrokken.

Schenking Rabobank

In de zomer ontving Het Petershuis een royale schenking van de Rabobank Brabant noordoost. Als gevolg van de sluiting van een aantal filialen in de regio noordoost van de provincie Brabant stootte de Rabobank een deel van de kunstverzameling af.

Het museum ontving een uniek wandreliëf van de hand van Peter Roovers. Het is een voorstelling die geïnspireerd is op de zaaier. In dit geval zaait de zaaier munten die dan tot een kapitaal zouden moeten uitgroeien. Juist in het jaar van de expositie rondom de Heijense beeldhouwer is deze schenking uniek te noemen, temeer ook omdat het museum nog geen werk van Peter Roovers in de collectie had.

Daarnaast ontving het Petershuis zeven werken van de Tegelse keramist Sjer Jacobs. Het werk van Peter Roovers is permanent te zien in de keramiëkkelder. Het werk van Jacobs bevindt zich in depot en zal t.z.t. tentoongesteld worden.

Werk aan de winkel

Onder deskundige regie van bouwkundig adviseur Arnold Roelofs vond in de zomer een grote onderhoudsbeurt plaats van de buitenmuren van het museum. Dat was nodig omdat door de gevelmuren heen vochtschade ontstond. Met name de zijgevel moest danig onder handen worden genomen. De oude verflagen zijn verwijderd, geschuurd, gaten gedicht en vervolgens is een nieuwe dampdoorlatende verflaag aangebracht. Ook is her en der stopverf vernieuwd en evenals de duivenwering.

Onderhoud aan een monumentaal pand als het Petershuis houdt feitelijk nooit op. In 2024 worden de overige gevelwanden onder handen genomen.

Vrijwilligers op stap

Op 28 augustus ontving kasteelheer Ysbrandt Roovers de vrijwilligers van het museum en leidde hen rond in kasteel en atelier. Daarmee gaf hij uiting aan zijn dankbaarheid over de inspanningen die iedereen zich getroostte om de expositie van zijn vaders werk tot een succes te maken.

Het is een goede gewoonte om eenmaal per jaar met alle vrijwilligers op stap te gaan. Ondanks de drukte rondom de grote exposities en de herinrichting lukte het op 31 oktober. Ditmaal brachten we een bezoek aan het historische stadje Kalkar.

Na ontvangst en rondleiding in het Städtisches Museum volgde een lunch in de Kalkarer Mühle.

Het museum van Kalkar is overigens heel goed te vergelijken met het Petershuis. Ook het museum van Kalkar is de hoeder van de lokale geschiedenis. Met enige gezonde jaloezie kijken we dan wel naar de organisatie die in Duitsland iets anders geregeld is. Ook zulke kleine musea worden door lokale en regionale overheid genereus ondersteund. Er werken zelfs twee betaalde krachten.

Na de lunch volgde een bezoek aan de Hl. Geist St. Nicolaikirche waar pastor Aloysius van Doornick ons enthousiast de geschiedenis van de kerk vertelde. Centraal daarin staan de negen middeleeuwse altaarretabelen die deze kerk rijk is.

Bestuurlijke zaken

Het bestuur vergaderde in het afgelopen jaar negenmaal.

Dit jaar is de mogelijkheid ingevoerd dat onze vrijwilligers schriftelijk dan wel persoonlijk punten kunnen aandragen voor de vergadering en deze indien gewenst ook mondeling kunnen toelichten. Van deze mogelijkheid enkele malen gebruik gemaakt.

Op 1 januari nam Anke Sonnemans als nieuwe voorzitter de hamer over van Andries Knevel die deze functie in het daarvoor liggende jaar ad interim had ingevuld. Andries nam waar na het vertrek van de vorige voorzitter Ingrid Voncken. Het bestuur is dankbaar voor de inzet van Andries en blij met het aantreden van de nieuwe voorzitter.

In september heeft Andries besloten om te stoppen met zijn werkzaamheden voor het museum. Zijn officiële afscheid vindt plaats op 29 januari 2024. Andries heeft zich tientallen jaren enorm ingezet voor het Petershuis. Vanaf 20 mei 2008 maakte Andries deel uit van het bestuur. Zijn kennis en kunde waren een bron waar het museum dankbaar uit kon putten. Ons past dan ook alleen maar respect en dankbaarheid voor zijn niet aflatende inzet.

Met het vertrek van Andries stond het bestuur voor de taak nieuwe bestuursleden aan te trekken. Dat is wonderwel vlot gelukt. Marian Leideritz trad in oktober aan als bestuurslid. Daarnaast kwam ook Paul Mengelberg het bestuur versterken. Hij neemt met name de taak rondom beheer website op zich.

Met de gemeente Gennep onderhoudt het museum goede contacten. Beide partijen weten elkaar te vinden.

Vanuit het bestuur zijn twee leden verbonden aan het Platform Cultuurhistorie Gennep. Dit platform stelt culturele activiteiten binnen de gemeente Gennep met en op elkaar af.

Daarnaast heeft het museum een connectie met de Arbeitskreis Niederrheinische Irdenware (A.N.I). Deze werkgroep ontsluit de historie van keramische vondsten in de regio Niederrhein, waartoe Gennep in historisch opzicht kan worden gerekend.

Namens het museum neemt Jan Wessels hier de honneurs waar. Anke Sonnemans vergezelt Jan voortaan bij deze bijeenkomsten die viermaal per jaar plaatsvinden.

Genneper Huys

Op 29 november hebben Nieky en Karel een gesprek gehad met wethouder Janine van Hulsteijn en ambtenaar Bob Nederveen. Aanleiding was de uitnodiging voor het bijwonen van de ondertekening van een samenwerkingsovereenkomst tussen de gemeente Gennep en het Limburgs Museum aangaande de ontwikkeling van het Genneper Huys als toeristische trekpleister. Deze uitnodiging viel volkomen verkeerd omdat bij het museum hierover niets bekend was. De wrevel zat hem er vooral in het niet betrekken van het

museum bij deze plannen feitelijk kon worden opgevat als een miskenning van de inzet van velen in ons museum dat toch gezien wordt als de hoeder van onze geschiedenis. De wethouder heeft haar excuses aangeboden en ons verzekerd dat dit absoluut niet de bedoeling was. In het vervolgtraject gaat het Petershuis meegenomen worden. De excuses zijn aanvaard en natuurlijk hoopt het Petershuis op een vruchtbare samenwerking met iedereen die zich inzet voor het cultureel erfgoed van Gennep.

Bezoekers

Het museum werd in 2023 vereerd met een bezoekersaantal van 3.113.

Dit aantal valt wat tegen maar wordt veroorzaakt door een sluiting van 8 weken wegens de herinrichting van het museum.

Ons doel is om jaarlijks tenminste 5.000 bezoekers te ontvangen hetgeen in de jaren voor de Coronapandemie lukte.

Donaties, giften en subsidies.

Het museum heft geen entree maar vraagt aan bezoekers een vrijwillige geldelijke bijdrage te leveren door fysiek geld te stoppen in de zuilen die staan opgesteld of middels een QR-code te doneren. Zo is er in 2023 een bedrag van € 2.600 ontvangen.

Aan donaties werd € 1.175 ontvangen. € 1.000 van Y. Roovers, € 75 van de Stichting Vrienden en € 100 van de stadgidsen.

Voor onderhoud van ons monumentale pand werd van de Gemeente Gennep een subsidie ontvangen van € 15.000 en van het SIM € 3.996. Gezien de kosten die het onderhoud van het monument vraagt zijn die bijdragen meer dan welkom en noodzakelijk om de kosten te betalen.

Verder ontvangen we van de Gemeente Gennep een jaarlijkse subsidie voor instandhouding van het museum. Deze bedroeg in 2023 € 9.906

De financiële kerncijfers van de stichting, die een ANBI is, vindt u op de website.

Vrienden van Museum Het Petershuis

In december is om kostentechnische redenen het rekeningnummer van de Stichting Vrienden van het Petershuis opgeheven. De stichting als zodanig blijft bestaan.

Er komt een zogeheten rekening courantverhouding tussen de Vrienden en het Museum zodat inkomsten (en uitgaven) voor de Vrienden als zodanig geormerkt blijven.

Karel Bruinsma
Januari 2024

